

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R :

Recursul lui Hr. I. Borănescu contra soților Ștefu, și raportul d-lui consilier Ciru Oeconomu asupra afacerii, înaintea Secțiunilor-Unite ale Inaltei curți de casație în ședința de la 30 Maiu 1902.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de casație, Secțiuni-Unite : Hr. I. Borănescu cu soții Ștefu.

Tribunalul Iași, secția II : Israil Agatstein depune spre verificare 2 cambii la falimentul Spiegler.

Tribunalul Botoșani : Elena Gavril Andrei cu Moștenitorii def. Estimie Cojocar.

Tribunalul Tecuci : Paul Balș cu Ștefan Timolin, cu o Observație de d. D. Alexandresco.

Bibliografii.

Recursul lui Hr. I. Borănescu contra soților Ștefu, și raportul d-lui consilier Ciru Oeconomu, asupra afacerii, înaintea Secțiunilor-Unite ale Inaltei Curți de Casație, în ședința de la 30 Maiu 1902.

În audiența sa de la 30 Maiu trecut, Curtea de casație a fost chemată să rezolve, în Secțiuni-Unite, cestiunea, atât de discutată în doctrină și în jurisprudență, dacă separațiunea de patrimonii, cerută de creditorii săi legatarii unui defunct, constituie pentru dânsii un adevărat privilegiu, cu dreptul de a urmări averea imobilă a defunctului în ori-ce mâini s'ar afla prin faptul moștenitorului, sau constituie numai un drept de preferință, față de creditorii personali ai acestuia.

Pentru o mai bună deslușire a cestiunei, dăm mai la vale raportul citit în cauză de d-l consilier Ciru Oeconomu, rămând să publicăm după aceasta și deciziunea Curței de casație (), care are o mare însemnătate juridică din cauza intereselor generale ce sunt legate de dânsa.*

Iată acel raport :

Paulina și Ștefan Ștefu, în calitate de cesionari ai unui act de ipotecă pe o vie a lui Matei Vlădescu, urmăresc și vând, în anul 1894, după moartea debitorului lor, via ipotecată. Din prețul eșit

la licitație însă, ei nu se despăgubesc de cât de o parte din creanța lor. Atunci, fiind-că pentru suma ce mai aveau să primească, adică pentru vre-o 12000 lei, în care intrau și dobânzile, rămăneau simpli creditorii hirografari, și de teamă ca succesorii debitorului lor să nu instrăineze averea moștenită de la acesta și să-l lase păgubași, ei iaă, în baza art. 781 Cod civ., la 8 Ianuarie 1896, adică cu vre-o 4 ani în urma morței lui Matei Vlădescu, o inscripție asupra unor case ale acestuia, situate în Capitală, calea Văcărești No. 191, fără a face însă, în acelaș timp, și acțiune în separație de patrimonii. Câte-va luni după aceasta, la 8 Octombrie 1896, frații Vlădescu, fiii și moștenitorii lui Matei Vlădescu, vând lui H. I. Borănescu casele asupra cărora se luase inscripția mai sus arătată, și acesta, în anul 1897, voind să ipoteceze acest imobil, se isbește de inscripția Paulinei și a lui Ștefan Ștefu. El îi chiamă în judecată dinaintea trib. Ilfov, cerând anularea inscripției luate. Iată cum își formulează concluziunile în sprijinul acțiunii sale :

„După art. 781 Cod civ., creditorii unui defunct pot cere separațiunea patrimoniilor pentru a-și conserva drepturile asupra averii debitorului lor față cu creditorii personali ai moștenitorilor ; însă, pentru aceasta, după art. 1743 din acelaș Cod, ei sunt datorii să facă cererea de separație de patrimonii și să inscrie privilegiul lor în termen de 6 luni de la data morței, căci, acest termen trecut, moștenitorii rămân liberi a instrăina sau ipoteca averea moștenită. În adevăr, de și dreptul creditorilor cari cer separațiunea de patrimonii e numit de art. 1743 un privilegiu, în realitate însă, el nu constituie un privilegiu în adevăratul sens al legii, de oare-ce art. 1737, care face enumerarea creditorilor privilegiați, nu vorbește de creditorii cari au cerut separațiunea de patrimonii. Rămâne, deci, stabilit că dreptul acestora e un simplu drept de preferință și că el se conservă numai prin inscripția luată în termen de 6 luni de la moartea debitorului. Nu se poate zice asemenea că dreptul în cestiune, nevalabil ca privilegiu, are putere ca ipotecă, în virtutea art. 1745, care prevede că creanțele privilegiate în privința cărora nu s'au îndeplinit condițiunile privilegiului trebuiesc a fi considerate ca creanțe ipotecare, cu dată numai la inscripția lor, de oare-ce, încă odată, creanțele privilegiate sunt anume enumerate de art. 1737, și acest articol nu vorbește nimic de creanțele creditorilor cari au cerut separațiunea de patrimonii. Nu se poate zice, tot ast-fel, că ar fi la mijloc o ipotecă legală, căci acest soi de ipotecă e determinat de art. 1753, care e mut asupra ipotecei de care e vorba.

La aceste concluziuni, formulate de partea reclamantă, părții Paulina și Ștefan Ștefu răspundeau :

„Am luat inscripțiune asupra caselor debitorului nostru Matei Vlădescu la Ianuarie 1896, iar imobilul a fost vândut de moștenitorii la Octombrie acelaș an, adică cu 9 luni mai târziu. Cumpărătorul, față cu inscripția noastră, trebuia să se oprească Alt-fel, da să se înțeleagă că prețul plătit pe imobil, cu toată

(*) A se vedea această decizie publicată în pag. 395.

sarcina ce exista pe acesta, convenea calculelor sale. Acum, dacă n'am luat inscripția în 6 luni, e fiind-că nu o puteam lua în acest termen. Eram, în adevăr, creditor ipotecar asupra unei vii a lui Matei Vlădescu și trebuia să așteptăm ca via, mai întâiu, să se vînză, să vedem dacă creanța noastră se acoperă, și, numai dacă mai rămănea un deficit, să luăm inscripție, ca creditorii hirografari. Aceasta s'a întemplat. Dar este oare exact că dacă un creditor separatist lasă să treacă 6 luni de la moartea debitorului său fără a lua inscripție își pierde drepturile? Nu. Art. 1745 prevede că creanțele privilegiate, în privința cărora nu s'au îndeplinit condițiunile privilegiului, devin creanțe ipotecare. În alți termeni, proprietarul lor, în loc de a conserva un drept complet de privilegiu, conservă un drept degenerat în ipotecă. Adversarul nostru s'ar putea plînge dacă, înaintea noastră, ar fi transcris dreptul său de cumpărător sau de creditor ipotecar. Însă, cumpărarea efectuându-se posterior, motivele lui n'au nici o valoare. Ele n'au valoare nici din punctul de vedere că n'am făcut încă acțiunea în separațiune de patrimonii, nici din acela că am luat inscripția mai târziu de 6 luni de la moartea debitorului nostru. În primul caz, autori, ca Aubry et Rau, § 619, zic că, pentru imobile, exercițiul cererii de separațiune de patrimonii nu este supus la nici un termen, în acest sens că acțiunea nu se stinge de cât cu creanța; iar jurisprudența (trib. Ilfov, în afacerea Ogrezeanu din 1892; Curtea de casație prin o decizie din 1894) a stabilit că, pentru conservarea privilegiului separațiunii de patrimonii pe imobilele succesiunii, legea nu prescrie nici o altă condiție de cât înscrierea aceluși privilegiu, și că, după termenii legii, nu rezultă că legiuitorul ar fi subordonat conservarea zisului privilegiu la intentarea unei acțiuni în separație de patrimonii. În cazul al doilea, art. 1745 permite luarea inscripției și după 6 luni, iar locul unde e așezat acest articol, adică după art. 1743, arată că dreptul e opozabil tuturor terțiilor.

Trib. de Ilfov, prin sentința No 228, din 16 Aprilie 1898, a respins acțiunea lui H. I. Borănescu, ca nefondată, pentru motivele, în rezumat, cele următoare:

«Legiuitorul, pentru a asigura drepturile creditorilor unui defunct în averea rămasă de pe urma lui, le-a acordat, față cu creditorii personali ai moștenitorilor, un drept de preferință, un privilegiu deosebit, impunându-le, prin art. 1743 Cod civil, obligațiunea de a face să se înscrie, în registrul de ipotecă, creanța lor, în termen de 6 luni de la deschiderea succesiunii. Legiuitorul, totuși, n'a voit, pentru motive de echitate, să declare decăzuți din drepturile lor pe creditorii mai sus arătați numai prin trecerea de 6 luni, ci le-a permis ași înscrie creanțele și după acest termen, cu singura deosebire că înscrierile luate mai târziu au, după art. 1745, valoare numai ca niște simple ipotecă și nu pot fi opozabile de cât creditorilor și deținătorilor posteriori datei înscrierii lor. În ceea-ce privește termenul în care cererea de separațiune de patrimonii poate să fie făcută, el nu e mărginit la cele 6 luni cerute pentru luarea inscripției, de oare-ce creditorii separatiști pot să nu aibă timp a cunoaște, în acest scurt interval, pe creditorii personali ai moștenitorilor, și atunci ar fi fost a li se lua cu o mână ceia ce li s'a dat cu alta. Doctrina, afară de aceasta, și jurisprudența sunt unanime, conchide trib., în a recunoaște că acțiunea separațiunii de patrimonii poate să se facă mai târziu de înscrierea privilegiului.»

Curtea de apel din București, s. III, sesizată de apelul lui H. I. Borănescu, prin decizia sa No. 239, din 28 Octombrie 1898, și-a însușit motivele din sentința tribunalului mai sus rezumată, mai adăogând, de la sine, motivul că argumentul tras din art. 1737, care enumeră pe creditorii cari au privilegiu asupra imobilelor, nu e decisiv. «În adevăr, zice Curtea, art. 1737 nu e așa de limitativ în cât să nu admită și alte privilegii de cât cele enunțate printr'ensul, căci ar fi inexplicabil ca legiuitorul să fi uitat într'atât această dispozițiune limitativă, în cât să califice, în art.

1743 următor, de privilegiu preferința ce acordă creditorilor unui defunct.»

Această doctrină însă nu a fost consfințită de Inalta Curte care, prin decizia sa No. 296, din 12 Septembrie 1900, a hotărît: că privilegiul acordat de art. 1743 creditorilor separatiști e un privilegiu *sui generis*, care le dă dreptul numai de a fi îndestulați din averea defunctului, cu preferință, înaintea orî-cărui creditor al eredelui, iar nu și dreptul de a urmări imobilul asupra căruia a fost înscris, dacă acel imobil nu mai este în mâna eredelui; că acest privilegiu nu are nimic comun cu privilegiile propriu zise, cari, după art. 1722, se nasc din calitatea creanței; că nu era nici o rațiune ca legiuitorul să fi creat în favoarea, creditorilor unui defunct o soartă mai bună de cât aceea-ce și-au făcut-o ei singuri, și, din simpli creditorii hirografari, să'i transforme, la moartea debitorului lor, în creditorii ipotecari; că, chiar dacă legiuitorul ar fi avut o asemenea intențiune, el nu s'ar fi mulțumit să o lase să se sub-înțeleagă, ci ar fi spus-o prin texte clare, exprese și neîndoioase; că, prin urmare, privilegiul creditorilor care au cerut separațiunea de patrimonii, nefiind din cele definite de art. 1772, dispozițiunile art. 1745 trebuiesc să se înțeleagă în sensul că el se reduce la un drept de preferință contra creditorilor eredelui, și aceasta într'u atît numai într'u cât imobilul n'a eșit încă din mâinile acestuia.»

Curtea de Craiova, unde procesul a fost trimis după casare, n'a împărțit de cât în parte doctrina Inaltei Curți. Prin decizia sa No. 850, din 20 Aprilie 1901, ea a dat aceeași soluțiune afacerii ca și Curtea din București și a respins apelul lui H. I. Borănescu, ca nefondat.

Iată, pe scurt, motivele din decizia Curței de Craiova atacată prin recursul de față:

„Prin art. 1743 C. civ., se dă un termen de 6 luni, de la deschiderea succesiunii, pentru ca creditorul defunctului să și înscrie, în imobilul acestuia, privilegiul său, un privilegiu *sui generis*, care, dacă a fost înscris în timp util, are efect retroactiv din momentul deschiderii succesiunii și dă preferință asupra creditorilor ipotecari ai eredelui, chiar când aceștia au luat inscripțiune asupra imobilelor ereditatei. Dacă însă privilegiul în chestiune nu a fost înscris în timp util de 6 luni, dreptul creditorului separatist nu e cu totul perdut, ci, după art. 1745, degenerază într'o ipotecă, fără efect retroactiv, cu data numai de la înscrierea sa, așa ca ipotecile constituite sau înstrăinările făcute de erede înainte de acea dată sunt bune și primează pe creditorul separatist, conform art. 177c, care pune ca principiu că ipotecă n'are rang de cât din ziua inscripțiunii sale în registre. În speța, Paulina și St. Stelu, creditorii ai defunctului Matei Vlădescu, de și nu și-au înscris privilegiul în timp de 6 luni de la moartea debitorului lor, și l'au înscris, totuși, înainte de înstrăinarea făcută de moștenitorii acestuia către H. I. Borănescu, astfel că ei primează, după principiile de mai sus, admise de doctrină și jurisprudență, pe acest din urmă. Cât despre chestiunea dacă, odată cu înscrierea privilegiului, trebuie să se intenteze și acțiunea în separațiune de patrimonii, rezultă, din combinațiunea art. 781, 783 și 1743, ca, prin vorba *cerere*, legiuitorul a înțeles *invocare, exercitare*, așa ca creditorul care și-a înscris privilegiul în termen de 6 luni, poate să invoace, să exercite, chiar pe cale de excepțiune sau apărare, privilegiul său, fără să fie nevoe de o acțiune specială și formată în separațiune de patrimonii.»

După cum se vede, din cele ce precedă, afară de acest punct adică dacă, odată cu înscrierea privilegiului său, creditorul unui defunct, pentru a se bucura de toate efectele acelei înscrieri, trebuie să intenteze și acțiunea în separațiune de patrimonii, punct asupra căruia Inalta Curte a crezut inutil să se pronunțe, Curtea din Craiova, ca și Curtea de casație, constată că, dacă privilegiul din art. 1743 nu a fost înscris, în timp de 6 luni, el își perde efectul ca privilegiu; ca și Curtea de casație, ea stabilește că înscrierea privilegiului, mai târziu de 6 luni, degenerază, după art. 1745, în simplă ipotecă, cu efect de la data înscrierii ei,

asa că e primată de alte înscrieri anterioare; ea se deosebete însă de Curtea de casație în aceasta că înscrierea privilegiului în cele 6 luni dă creditorilor defunctului un drept de preferință, nu numai în privința ipotecilor constituite de moștenitor asupra averii moștenite de el, ci și în privința înstrăinărilor făcute de deusul. Curtea de casație, dimpotrivă, în decizia sa, zice că art. 1743, înlocuind pe erede, înainte de cele 6 luni de la deschiderea succesiunii, de a ipoteca, nu însă și de a vinde imobilul succesiunii, el a indicat destul de limurit că n'a înțeles să dea vre un efect cerei separațiunii de patrimoniu în privința imobilelor când acestea au eșit din mâinile moștenitorului. În alți termeni, Curtea din Craiova acordă creditorilor moștenirei, nu numai un drept de preferință, ci și un drept de suite, pe câtă vreme Curtea de casație le acordă dreptul de preferință, refuzându-le dreptul de suite.

Crez că nu trebuie să închei acest raport fără a arăta, în foarte scurte cuvinte, care e bilanțul acestor însemnate și grave cesțiuni, care divide cele mai distinse spirite, cele mai autorizate glasuri din câte s'au ocupat cu știința dreptului.

În Franța, jurisprudența, cu Curtea de casație în frunte, e aproape unanimă a acorda creditorilor cari și-au înscris privilegiul în cele 6 luni, nu numai dreptul de preferință, ci și dreptul de suite.

«Separațiunea de patrimoniu, zice Curtea de casație din Paris, prin decizia din 27 Iulie 1870,—precum ziseseră Curțile de apel din Aix, Colmar, Metz, Orléans, Pau, Poitiers, etc. — constituie, în profitul creditorului defunctului, un adevărat privilegiu asupra bunurilor succesiunii».

«Cu toate că acțiunea în separațiune de patrimoniu s'a stins prin vinderea imobilelor, adaugă Curtea din Nimes, creditorul care a luat inscripție în 6 luni de la deschiderea succesiunii păstrează un drept de suite asupra imobilelor vândute, cu toate că cumpărătorul a plătit prețul moștenitorului defunctului».

Doctrina, asupra acestei cesțiuni, se desparte în două tabere.

O seamă de autori cu mare trecere, precum sunt: Merlin, Grenier, Troplong, Marcadé, Paul Pont, Fréminville, Moulon, Verdier, Aubry et Rau, Laurent, Baudry-Lacantinerie, (în tratatul său asupra Dreptului Civil, în trei volume) învață că separațiunea de patrimoniu nu constituie un adevărat privilegiu, că ea n'are de cât un caracter ipotecar, și, prin urmare, nu conferă dreptul de suite.

Iată argumentele pe cari acești autori își sprijină opiniunea:

1. Tradiția;
2. Lipsa legiuitorului de a face să figureze separațiunea de patrimoniu în enumerarea privilegiilor din art. 2103 (rom. 1737);
3. Așezarea art. 2111 (rom. 1743), care conține cuvântul *privilegiu*, și din care se trage concluzia că separațiunea de patrimoniu dă naștere dreptului de suite, într'o secțiune consacrată exclusiv dreptului de preferință;
4. În fine probabilitatea că cuvântul privilegiu n'a fost întrebuințat în art. 2111 (rom. 1743) în adevăratul lui înțeles.

O altă seamă de autori, cu o autoritate tot atât de mare, cum sunt Demolombe, Colmet de Santerre, Duranton, Demante, Toulier, Barafort, Vigié, Le Sellyer, Baudry-Lacantinerie, (în cel-alt tratat al său, teoretic și practic, în 20 și atâtea de volume, lucrat în colaborație cu P. de Loynes), susține, din contra, că dreptul de separațiune de patrimoniu e un adevărat privilegiu, care conferă dreptul de suite.

Pentru a ajunge la acest rezultat, acești autori motivează:

1. Că precedentele istorice nu însemnează nimic, de oare-ce separațiunea de patrimoniu este o instituțiune în stare de evoluțiune constantă;
2. Că legea, în art. 2111 (rom. 1743), califică separațiunea de patrimoniu nu numai drept *privilegiu*, ci drept *privilegiu* asupra imobilelor. Acest text de lege ordonă ca ea să fie adusă la cunoștința publicului prin inscripțiune pe sic-care din imobilele moștenite. Or, în principiu, publicitatea nu e prescrisă de cât pentru

drepturile reale, cari se caracterizează mai cu seamă prin facultatea de a urmări bunul în mâinile terților deținători;

3. Că creanțele ereditare sunt creanțe privilegiate. Privilegiul de care se bucură e, deci, susceptibil de a degenera în ipotecă și dă naștere dreptului de suite;

4. Că în fine, după art. 2166 (rom. 1790), creditorii cari au privilegiu înscris pe un imobil îl urmărește în ori-ce mână ar trece. Deci, creditorii moștenirei cari s'au conformat art. 2111 (rom. 1743), având un privilegiu înscris pe un imobil, îl pot urmări ori unde s'ar găsi; deci, ei au dreptul de suite.

Aceasta este starea cesțiunii care ne ocupă, în jurisprudență și în doctrină, dimpreună principalele argumente ce se dau într'un sens sau în altul.

Iată acum și decizia Inaltei Curți asupra acestei cesțiuni:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUȘTITIE, Secțiuni-unite

Audiența de la 30 Maii 1902

Președenția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Hr. I. Borănescu cu Paulina St. Ștefu și soțul

Privilegiu și ipotecă. — Succesiune. — Creditori ai succesiunii. — Privilegiul lor asupra bunurilor succesiunii. — Inscripțiunea acestui privilegiu. — Separațiune de patrimoniu. — Dacă trebuie, în asemenea cas, intentată de creditorii defunctului pe cale principală. — Dacă privilegiul creditorilor odată înscris este un adevărat privilegiu. — Dacă le dă drept de a urmări imobilele succesiunii în ori-ce mână vor fi trecut. — Inscripțiunea acestui privilegiu peste șase luni de la deschiderea succesiunii însă înainte de înstrăinarea imobilelor. — Dacă mai profită creditorilor defunctului. — Privilegiu tardiv. — Ipotecă. — (Art. 781, 1718, 1719, 1743 și 1745 Cod civil)

1. Un creditor care a luat inscripțiune asupra averii debitorului său încetat din viață, dar n'a făcut încă acțiune în separațiune de patrimoniu pe cale principală, se găsește în prevederile art. 1743 din Codul civil și poate să beneficieze de dispozițiile acestui articol, căci faptul luării acelei inscripțiunii e un indiciu îndestulător, în ochii legiuitorului, că creditorul voește a se opune la confuziunea de patrimoniu și a conserva drepturile sale asupra succesiunii, și este de natură a deștepta pe terțiile persoane cari ar voi să trateze cu moștenitorul defunctului.

2. Inscripțiunea luată de un creditor asupra averii debitorului său încetat din viață constituie, față de terții, un adevărat privilegiu care dă drept la urmărirea imobilului în ori-ce mână ar fi trecut.

3. Inscripțiunea privilegiului prevăzut de art. 1743 din Codul civil, chiar când este luată mai târziu de șase luni de la deschiderea succesiunii, însă mai înainte ca imobilele defunctului debitor să fi fost înstrăinate de către succesori, nu și perde efectele față de terții deținători ai acestor imobile, căci, după art. 1745 din acelaș Cod, privilegiul târziu înscris degenează în

ipotecă, care, în asemenea caz, fiind anterioară vnzării, și produce consecințele legale față de terții deținători.

Decisiunea 5/902. — Respins recursul făcut de H. I. Borănescu contra decisiunii Curții de apel din Craiova, s. II cu No. 38/901, dată în proces cu Paulina St. Ștefu ș. a.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Oeconomu;

Pe d-l avocat G. Danielopol în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-nii avocați C. Nacu și N. Ath. Popovici în combateri;

Deliberând,

Asupra motivelor de casare:

I. «Curtea de apel din Craiova violează art. 781, 783 și 1743 Cod civil. În devăr. sensul acestor articole este că creditorul, ca să poată înscrie privilegiul ce rezultă pentru el din separațiunea patrimoniului defunctului de acela al eredelui trebuie să ceară mai întâi această separațiune, adică să intente acțiunea prin care să ceară această separațiune, căci a cere va să zică a *intenta acțiune*; a opune un drept pe cale de excepțiune nu este a' l cere, a exercita acțiunea relativ la dreptul de separațiune nu va să zică a opune pe cale de defensă acest drept. Apoi Paulina St. Ștefu și St. G. Ștefu n'au intentat nici odată acțiune în contra creditorului erezilor debitorului lor pentru a cere separațiunea patrimoniilor. Dacă ei nu au putut face să se înscrie dreptul lor la separațiunea patrimoniilor pe care nu l'au cerut, prin urmare nu pot vorbi de separațiune de patrimonii nici chiar contra creditorilor personali și chirografari ai erezilor debitorului lor, necum contra mea, terții achizițor prin cumpărare al imobilului ce vor a urmări».

II. «Curtea de apel din Craiova violează art. 1722 din Cod. civil după care privilegiu adevărat nu este de cât acela care rezultă din calitatea creanței, dând acest nume dreptului de preferință al creditorilor chirografari ai defunctului cari au cerut separațiunea patrimoniilor, făcând prin putere arbitrară dintr'un drept de creanță privilegiată hipotecară în contra creditorilor erezilor și în contra celor ce a cumpărat de la dânsii. Curtea violează și principiul că hipotecile privilegiate sunt drepturi excepționale care trebuiesc expres create de legiuitor iar nu deduse prin interpretare, violează și art. 1737 Cod. civil care este singurul care specifică hipotecile privilegiate asupra imobilelor între care nu menționează și preferința rezultând din separațiunea patrimoniilor, violează și reu aplică art. 1745 Cod. civil care nu vorbește de degenerarea în ipotecă simple care capătă rang prin inscripțiune de cât a adevăratelor hipotecă privilegiate care rezultă din calitatea creanțelor, a acelor prevăzute de art. 1737, care prin urmare nu poate conserva un drept de urmărire separațiunii de patrimonii care nu l'au avut nici odată».

Având în vedere că, din decisiunea Curții de apel din Craiova, atacată prin recursul de față, rezultă că soții Paulina și Ștefan Ștefu, creditorii ai defunctului M. Vlădescu, iau, după moartea acestuia, însă cu mult mai târziu de cele șase luni prevăzute de art. 1743 C. civ., inscripțiune ipotecară asupra unui imobil al debitorului lor, situat în capitală, calea Văcărești, No. 191, pentru asigurarea unei creanțe hirografare; că, posterior acestei inscripțiuni, moștenitorii lui M. Vlădescu vinde lui H. I. Borănescu, recurentului de azi, imobilul asupra căruia se luase inscripțiunea mai sus arătată, iar acesta chiamă în judecată pe soții Ștefu pentru a auzi pronunțându-se anularea inscripțiunii lor; că Curtea din Craiova, unde afacerea a fost trimisă după o primă

casare, respinge, după cum făcuse și Curtea din București, apelul și, prin urmare, acțiunea lui H. I. Borănescu;

Având în vedere că cesiunile deduse, azi, în judecata acestei Inalte Curți suat: 1° dacă un creditor, care a luat inscripțiune asupra averii debitorului său încetat din viață, dar n'a făcut încă acțiune în separațiune de patrimonii pe cale principală, se găsește în prevederile art. 1743 C. civ. și poate să beneficieze de dispozițiunile acestui art.; și 2° dacă inscripțiunea luată de un creditor asupra averii debitorului său încetat din viață constituie, față de terții, un adevărat privilegiu, care să dea drept la urmărirea imobilului în ori-ce mână ar fi trecut, sau conferă numai un simplu drept de preferință față cu creditorii personali ai eredelui;

Având în vedere, asupra primului punct, că art. 1743 C. civ. impune creditorului, care voeste să conserve privilegiului său asupra imobilelor succesiunii, luarea unei inscripțiuni, în timp de șase luni de la deschiderea succesiunii, fără altă condițiune;

Considerând că faptul luării acelei inscripțiuni e un indiciu îndestulător, în ochii legiuitorului, că creditorul voeste a se opune la confuziunea de patrimonii și a conserva drepturile asupra succesiunii, și e de natură, în același timp, de a deștepta pe terțiile persoane cari ar voi să trateze cu moștenitorul defunctului;

Că legiuitorul nu putea subordona efectele privilegiului înscris în art. 1743 intentării unei acțiuni în separare de patrimonii pe cale principală, căci, atunci, el ar fi distrus cu o mână ceia-ce edificase cu alta. În adevăr, acțiunea în separațiune de patrimonii trebuind să fie intentată, după art. 781 C. civ., contra creditorilor personali ai eredelui, și acestia, în cea mai mare parte a cazurilor, stând ascunși și nefiind cunoscuți de creditorii defunctului, separațiunea de patrimonii ar fi devenit iluzorie, căci nu s'ar fi putut intenta mai nici odată;

Că ast-fel fiind, și în lipsă de alte formalități speciale cerute de lege, privilegiul ce rezultă din art. 1743 își produce efectele, fără să fie trebuință de o acțiune principală introdusă în acest sens;

Asupra punctului al doilea:

Având în vedere că art. 781 C. civ. dă creditorilor unui defunct dreptul de a cere separațiunea patrimoniului debitorului lor de acela al eredelui;

Considerând că fundamentul acestui drept este principiul scris în art. 1718 și 1719 C. civ., după cari: «ori-cine se obligă, e ținut să îplinească obligațiunile sale cu toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare», și: «aceste bunuri servesc spre asigurarea comună a creditorilor săi»;

Că, în baza acestui principiu, creditorii unui defunct cari, când au tratat, au avut persoana și averea acestuia în vedere, pot refuza pe moștenitorul lui, care nu le inspiră desulă încredere, drept debitor, și a cere a fi plătiți, exclusiv și cu preferință, din bunurile defunctului;

Că, pentru a da o consacrațiune acestui principiu, care domină toată legislațiunea civilă, legiuitorul a scris, în art. 1743 C. civ., regula că creditorii și legatarii conservă privilegiul lor asupra imobilelor succesiunii, luând o inscripție, în șase luni de la deschiderea acelei succesiuni;

Că în zadar se susține că termenul de *privilegiu*, întrebunțat de art. 1743, nu are înțelesul, și, prin urmare, efectele ce, în drept, se dă obicinuit acestui cuvânt, de oare-ce privilegiul creditorilor și legatarilor nu e menționat în art. 1737, care face enumerarea privilegiilor proprii zise asupra imobilelor, — căci, ori-care ar fi expresiunea întrebunțată, intențiunea legiuitorului e manifest exprimată că el a voit să atribuiească inscripțiunii luate conform art. 1743 consecințele ori-cărui privilegiu sau ipotecă față cu terții deținători;

Că, prin urmare, dreptul creditorilor rezultând din art. 1743 e un adevărat drept de privilegiu, iar nu de simplă preferință, după cum susține recurentul

Că, de ar fi alt-fel, ar fi a se nesocoti cele mai respectabile interese, căci, permițându-se eredelui să vînză bunurile succesiunii, fără altă posibilitate de apărare pentru creditorii defunctului de cât acțiunea pauliană, care cere așa de grele condițiuni de reușită, s'ar oferi o primă fraudei și s'ar înlesni mijloacele pentru a se distrage patrimoniile de la adevărata lor destinațiune, ceea ce e inadmisibil ca legiuitorul să fi voit a face;

Considerând, pe de altă parte, că, în speță, inscripțiunea soților Ștefu, deși luată mai târziu de șase luni de la deschiderea succesiunii, însă mai înainte ca imobilul să fi fost cumpărat de recurent, nu și perde efectele față cu acesta, căci, după art. 1745 C. civ., privilegiul târziu înscris degenerează în ipotecă, care, fiind anterioară vînzărei, și produce consecințele legal față de cumpărător;

Că, ast-fel fiind, nici unul din motivele invocate nu e întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

TRIBUNALUL IAȘI, secția II

Judecătorul comisar al falimentului Isidor Spiegler

PROCES-VERBAL

No. 422

15 Decembrie 1901

Israil Agatstein depune spre verificare 2 cambii

Faliment. — Verificarea creanțelor. — Dacă pentru această operațiune se cere pe lângă prezentarea creanțelor judecătorului sindic și prezența creditorilor.— (Art. 768 și urm. din codul comercial).

In materie de faliment, prin art. 768 și urm. din Codul comercial, legiuitorul obligă pe creditorii a și prezenta titluri de creanțele lor la greșa tribunalului și nici un text de lege nu obligă pe creditorii a se prezenta în persoană în ziua verificărei, mai cu osebire că judecătorul sindic reprezintă interesele creditorilor în materie de faliment.

1. Israil Agatstein, cu petiția înreg. la No. 14470/901, a prezentat două cambii și anume: a) datată 21 Ianuarie 1900, pe suma de 550 lei, cu scadența la 21 Maiu 1900, emisă de falit în ordinul petiționarului; și b) pe suma de 148 lei bani 55, cu aceeași dată de emitere și scadență, emisă de falit în acelaș ordin, cerënd a fi înscris suplicantele ca creditor cu suma de 698 lei 55 bani.

Noi, judecătorul, vîzënd că d. judecător sindic se opune la această înscriere pe motiv că petiționarul nu se prezintă spre a susține cererea sa; vîzënd că, întru cât în materie de faliment, prin art. 768 și urm. C. com. legiuitorul obligă pe creditor a și prezenta titluri de creanțele lor la greșa tribunalului și creditorul ne mai fiind obligat prin nici un text de lege de a se prezenta în persoană în ziua verificărei, și întru cât d-l judecător-sindic repr. sintă interesele creditorilor în materie de faliment, prezența petiționarului Agatstein nefiind indispensabilă, incidentul ridicat de d. judecător sindic cată a fi respins. Iar, în lipsă de alte contestațiuni; Noi, judecătorul-comisar, admitem înscrierea lui Israil Agatstein ca creditor chirografar cu suma de 698 lei bani 55, șase sute nouă-zeci și opt lei, bani 55.

2. Charles Schor

Cerënd a fi înscris numai cu suma de 1186 lei 40 bani restul ce i se mai cuvine asupra polițelor arătate mai sus,—mai acordându-se 60 lei cu privilegiu pentru cheltuelile ce a preîntîmpinat cu declararea falimentului,—falitul contestând înscrierea acestei cambii pe motiv că nu datorește de cât 20 lei asupra tuturor cambiilor, iar d. jude sindic cerënd respingerea acestei cereri pentru motivele arătate la creditorul de la No. 1.

Noi, judecătorul comisar, vîzënd titlurile prezentate de petiționar și contestațiunile falitului, cum și incidentul ridicat de d. jude sindic, ordonăm înscrierea petiționarului pentru suma de 60 lei cheltuelile apreciate de noi.

Iar în ceea-ce privește contestațiunea falitului, fixăm termenul pentru ziua de 19 Decembrie a. c., când se va continua verificarea asupra cambiilor contestate.

Drept care, s'a încheiat prezentul proces-verbal, azi la 15 Decembrie 1901.

Jude comisar (s) G. Beldiman.

p. Grefier (s) Burghilea

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BOTOȘANI

Audiența de la 14 Maiu 1902

Președenția D-lui M. I. CIULEI, Președinte

Elena Gavril Andrei cu Moștenitoriș def. Iftimie Cojocariu

Sentința civilă No. 291

Partagiu.—Imobil rural.—Ne învoierea părților aflate în divisiune de a se face împărțeala în natură.— Dreptul judecătorului de pace de a constata această imposibilitate sau refus al părților de a cădea la învoeală, și a proceda la vînzarea bunului de împărțit.— (Art. 99 din legea judecătorilor de pace).

După dispozițiunile art. 99 din Legea judecătorilor de pace, judecătorul procede la împărțeala moștenirei, dacă toate părțile majore și capabile consimt la aceasta.

Orî de câte orî însă părțile nu se învoesc sau nu pot să se învoească, judecătorul de pace nu are alt de făcut de cât să constate această imposibilitate sau refus al părților de a cădea la învoeală, și a proceda la vînzarea bunului de împărțit.

Tribunalul,

Avënd în vedere apelul făcut de Elena Gavril Andrei contra cărței de judecată No. 1381/901 a d-lui judecător al ocolului Botoșani prin care se ordonă scoaterea în vînzare silită a imobilului rămas pe urma defunctului Iftimie Cojocariu, părintele apelantei și al intimaților, în urma acțiunii pentru împărțeală făcută de numita contra acestor din urmă;

Avënd în vedere că intimații au declarat că nu consimt la împărțeală în natură, așa în cât judecătorul de ocol, față de această declarațiune, a dispus trimiteria causei înaintea trib. spre a face vînzarea prin licitație publică a imobilului de împărțit;

Avënd în vedere că, după art. 99 legea judecătorilor de pace judecătorul procede la împărțeala moștenirei, dacă toate părțile majore și capabile consimt la ea;

Că de aci reese că, această dispozițiune constituie o derogatiune la dreptul comun după care numai în ca-surile excepționale anume prevăzute de lege, se poate ordona vânzarea nemișcătorului de împărțit, iar în celelalte cazuri regula e că împărțeala se face în natură, dacă nemișcătorul se poate împărți comod. Că fără a mai examina rațiunea care a determinat pe legiuitor să introducă această derogatiune de la dreptul comun în partagiurile de competența judecătorului de pace și nici inconvenientele la care poate da naștere aplicațiunea în unele cazuri a dispozițiunii art. 99, câtă a nu eși din litera și spiritul acestei dispozițiuni și a decide că ori de câte ori părțile nu se învoesc sau nu pot să se învoiască, judecătorul nu are de făcut alta de cât a constata această imposibilitate sau acest refuz al părților de a cădea la învoială și a procedea ca în specie la vânzarea bunului de împărțit ;

Că dar apelul trebuie respins ca neîntemeiat.

Pentru aceste motive, tribunalul, în majoritate, respinge apelul, etc.

(ss) M. I. Ciulei, C. Botez.

O sebită părere

Considerând că art. 62 și 63 din legea judecătoriilor de pace regulând competența în materie imobiliară a judecătoriilor de pace, dă în competența acestei instanțe diviziunile imobiliare în limitele competenței, adică până la valoarea de 1500 lei a imobilului indivis ;

Considerând că art. 99 prin al. 2 pare a deroga la dispozițiunile de mai sus prin dispozițiunea că : dacă părțile nu se învoesc sau împărțeala în natură e imposibilă, împărțeala se va face prin vânzarea imobilului, așa că excluzând cazul când părțile convin la o împărțeală voluntară și obțin o hotărîre de expedient competența judecătorului în materia divisiunii ar fi cu desăvârșire eludată prin antinomia dintre art. 63 și al. 2 din art. 99 legea jud. de pace, de oare-ce afară de cazul al. 1 de sub art. 99 aproape în majoritatea casurilor părțile nu convin la împărțeală, mai cu seamă deținătorii al căror interes este în primul loc atins ;

Că de alt-fel ținînd seamă de cheltuelile exorbitante reclamate de ori-care licitațiune urmată înaintea tribunalului, prin faptul că de și scutite în parte de taxele de timbru, aproape întreaga valoare este absorbită de cheltuelile făcute cu portarea pentru facerea situațiunii și a publicațiunilor ;

Că prin situația lor, afară de rari excepțiuni, imobilele rurale mai cu seamă cele date prin legile de împroprietărire riscă a avea o valoare prea mică de oare-ce cumpărarea lor nu e posibilă de cât cu anumite condițiuni prevăzute de legea de împroprietărire din 1864. care trebuie să le îndeplinească cumpărătorii și în afară de aceasta transmisiunea prin vânzare le micșorează și mai mult valoarea prin taxele de înregistrare ce trebuiesc suportate în mod indirect tot de fondul vîndut decî în dauna celor ce urmăresc împărțeala ;

Că în asemenea împrejurare în afară de atingerea ce se aduce celor interesați se atinge și un principiu de ordine publică consacrat prin art. 728 C. civ. după care

nimenea nu poate fi obligat a rămînea în indivisiune ;

Că, prin urmare, nu putem admite că legiuitorul, prin art. 99 legea judecătoriilor de pace, contrar scopului principal ce și-a propus prin această lege de a favorisa pe locuitorii rurali în lichidarea judecătorească a pricinilor lor, să fi căutat a le pune o piedică colosală când e vorba să-și împărțească bunurile ce le moștensec sau stăpînesc în indivisiune și să nege ast-fel întreaga economie a legii judecătoriilor de pace ;

Că decî prima parte a art. 99 al. 2—dacă părțile nu se învoesc—nu trebuie luată ca o alternativă, ci ca complectînd condițiunile casului în care trebuie să procedeze la vânzare prin licitație a imobilului adică când părțile nu se învoesc și împărțeala în natură este imposibilă, întru cât vânzarea fondului trebuie să facă excepție și împărțeala în natură regula ;

Considerînd că aceasta rezultă din faptul că regula art. 99 nu este de cât cea introdusă prin art. 51 a legii judecătoriilor de pace din 1894, care pentru prima oară a dat în competența judecătoriilor de pace divisiuni de bunuri și în afară de amendarea necesară a textului nici din expunerea de motive a legii din 1896 nici din discuțiunea urmată în parlament cu ocazia votării acestei legi, nu se vede că legiuitorul să fi căutat a îngreua condițiunile unei împărțeli judiciare în natură ;

Că aceasta rezultă în mod evident și din considerațiunea că a doua parte a art. 99 al. 2 — împărțeala în natură imposibilă — este fără importanță în cas când părțile se învoesc, căci în acest cas ele sunt stăpîne a și forma ori-cum loturile ce urmează a li se atribui prin împărțeală și în cas de inegalitate să le complecteze prin bani sau altă avere potrivit art. 742 C. civ. ;

Considerînd că chiar dacă am admite modul de a vedea el păreri opuse întrebarea care trebuie să ne-o punem este următoarea : *până când o parte chemată într'un proces de divisiune poate să facă o opunere la diviziunea în natură și să ceară vânzarea fondului spre a se împărți prețul ?*

Considerînd că ar fi și inequitabil și nedrept a se admite că o parte să poată ori-cînd face asemenea obiecțiuni de oare-ce cu modul acesta un pîrăt de rea credință ar putea ori-cînd zădărnici diligențele adversarului său și a-l expune la cheltueli zadarnice, făcînd opunere după ce toate procedările diviziunii sunt îndeplinite ;

Că ținînd seamă de modul administrării proceselor de divisiune, fondul adevărat al procesului se hotărâște prin admiterea în principiu a divisiunii, căci până la această dată împričinații își expun dovezile și temeiurile de apărare, iar procedurile ulterioare nu sunt de cât în vederea modului cum urmează a se face împărțeala cu alte cuvinte cum trebuiesc formate loturile ;

Considerînd că în specie pîrătul n'a obiectat nimic până la admiterea în principiu a diviziunii, iar în apărare a ales că o divisiune voluntară a urmat între ei cu mai mulți ani în urmă și ce e mai mult, a făcut chiar o cerere reconvențională motivată de faptul că dînsul stăpînind porțiunea luată cu bună învoire a făcut pe ea o casă și alte îmbunătățiri, de care se vede

amenințat a fi lipsit în caz când lotul său ar fi atribuit altuia;

Că deci cel mult ce poate dânsul obiecta ar fi să dovedească temeinicia împărțelei anterioare sau să-și susțină cererea reconvențională prin care acceptase diviziunea în mod destul de expres, câtă vreme n'a atacat pe calea apelului jurnalul de admitere în principiu a diviziunii potrivit dispozițiilor art. 112 legea jud. pace;

Că întru cât, până la admiterea în principiu n'a obiectat nimic în privința împărțelei în natură, iar expertul numit de judecătorie a constatat prin rapoartele din 4 Aprilie și 24 Septembrie 1901, că diviziunea în natură e posibilă, arătând și bazele de evaluare ce i-au servit în formarea loturilor.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se admite apelul și a se proceda la atribuirea loturilor.

(s) V. Andreescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCIU

Audiența de la 19 Martie 1902

Președenția D-lui D. A. DONICI, Președinte

Paul Balș cu Ștefan Timotin

Proprietate.—Dreptul proprietarului de a impune condițiuni în folosul său aceluia care ar voi să se stabilească pe proprietatea sa.—(Art. 480 C. civ.).

Hrisoave domnești.—Aū putere de lege când nu sunt contrare legilor existente.—Dări sau privilegii statornicite prin hrisoave domnești.—Validitatea lor.—(Art. 12 și 108 Constit.; Art. 21 l. rurală).

1. Art. 480 din Codul civil, conferind proprietarilor dreptul de a se folosi în mod exclusiv și absolut de proprietatea lor în limitele determinate de lege, și a nu ceda drepturile lor de cât pentru cauză de utilitate publică, primind o dreaptă și prealabilă despăgubire, de aici rezultă că proprietarul este liber a impune condițiuni aceluia care ar voi să se stabilească pe proprietatea sa.

2. Hrisoavele emantate de la Domnitori sau Caimacani (locuitori de Domnitori) aū putere de lege de câte ori nu sunt contrare legilor existente, știut fiind că, altă dată, Domnitori sau Caimacani înlocuiaū puterea legislativă.

3. Dările și privilegiile, constituite în folosul proprietarilor târgușoarelor prin hrisoave domnești, sunt niște drepturi patrimoniale de ordine privată, care se pot exercita și astăzi, cât timp ele n'aū fost răscumpărate, intru cât ele n'aū fost atinse nici prin Constituție, care n'a desființat de cât privilegiile, scutirile și monopolurile de clasă, nici prin legea rurală, care n'a desființat asemenea monopolurile de cât în coprinsul vetrei satului, pentru că această vatră fiind plătită, este proprietatea comună.

S'aū ascultat apelantul P. Balș prin avocații săi d-l T. Aroneanu și D. Alexandresco și intimatul Ștefan Timotin prin d-l avocat C. Papadopol-Calimăch.

Tribunaul,

Asupra apelului făcut de Paul Balș, moștenitorul d-lui M. Balș, în contra cărței de judecată No. 188/902 a judeului ocolului Tecuciu;

Având în vedere că prin această carte de judecată

s'a respins reclamațiunea intentată de apelant contra lui Ștefan Timotin pentru plată de taxe;

Având în vedere că d. P. Balș, în calitate de proprietar al moșiei târgului Ivești din acest județ, pretinde de la Ștefan Timotin plata de taxe, pentru că acesta fiind cârciumar în acel târgușor, a introdus vin și rachiū, precum și plata de besman pentru locul cel stăpânește și pe care are clădite ecarele conform hrisovului No. 69 din 13 Octombrie 1856, semnat de Caimacanal T. Balș (1);

Considerând că, din sus-citatul hrisov rezultă, că Caimacanal T. Balș a încuviințat înființarea de târg, postelnicului Panaite Balș pe moșia sa Ivești din ținutul Tecuciu, cu o zi de târg pe săptămână și 12 iarmaroace pe an. Asemenea tot prin acest hrisov se înțărăște și învoeala sēvēșită de către proprietar cu târgoveții, care, la punctul 6, zice: de la 23 Aprilie 1858 s'a învoit proprietatea cu obștea târgoveților să plătească besmanul, oțcupul și anume: pentru fie-care stângen de față patru sorocoveți pe an în două vadale, adică la fie-care 23 Aprilie și la fie-care 26 Octombrie a fie-cărui an; de vadra de rachiū, spirt, socotită 12 oca un sorocovăț, de vadra de vin, socotită vadra 10 oca, bez drojdie un leū, de vadra de păcură, socotită 15 oca, un leū, de oca de lumânări de seū 10 parale, pentru o vită mare de tăiat, un sorocovăț, pentru o oae sau bebecu 20 parale, pentru un miel 10 parale, etc.;

Având în vedere că din art. 480 și urm. Cod civ., care dă drept proprietarilor a se folosi de proprietatea lor în limitele determinate de lege și a nu ceda drepturile lor de cât pentru cauză de utilitate publică, primind o dreaptă și prealabilă despăgubire, rezultă că proprietarul este liber a impune condițiuni în folosul său aceluia care ar voi să se stabilească pe proprietatea sa;

Având în vedere că, hrisoavele emantate de la Domnitori sau Caimacani (loco-țiitori de Domnitori), aū putere de lege, dacă nu sunt contrare legilor azi în vigoare (art. 129 Const.), căci, pe acele vremuri, Domnitori sau Caimacani, știut este, că înlocuiaū puterea legislativă;

Având în vedere că locuitori târgului Ivești, prin faptul așezării lor acolo, aū consimțit în mod tacit la toate obligațiunile și avantajele enumerate prin hrisovul din 13 Octombrie 1856;

Având în vedere că nu se poate susține că dările și privilegiile prevăzute în hrisovul sus-menționat sunt contrarii art. 12 și 108 din Constituție;

În adevăr, art. 12 din Const. se mărginește a desființa privilegiile, scutirile și monopolurile de clasă, fără a atinge drepturile câștigate de proprietari, căci drepturile ce le are proprietarul târgușorului Ivești nu sunt privilegii, scutiri sau monopoluri de clasă oprite de acest articol, ci ele sunt drepturi ce fac parte din patrimoniul său și mai mult, aceste drepturi nu sunt adevărate monopoluri, ci o îndemnizare convențională prin care aceia ce s'aū stabilit în târgușorul Ivești răspătesc pe proprietar;

Iar art. 108 zice: ori-ce impozit este așezat în folosul

(1) Acest hrisov este publicat în *Curierul Judiciar* din anul curent 1902, No. 21. (N. R.)

Statului, județului său comunei; orî, dările stabilite între proprietar și târgoveți prin acest hrisov nu pot fi confundate cu cele comunale, județene sau ale Statului, de oare-ce pe când dările către Stat, județ sau comune sunt rezultatul unei necesități a vieții colective, dările datorite proprietarului după hrisov sunt rezultatul unei convențiuni private;

Având în vedere că se mai invoacă de avocatul intimatului Ștefan Timotin că dările prevăzute în hrisov sunt contrarii și art. 21 din legea rurală, dar se uită că, acest articol desființează monopolurile numai în copriusul vetrei satului, care fiind plătită, cu drept cuvânt este proprietatea comunei; nu pomeneste însă nimic acest articol de vetrele satelor sau târgușoarelor care aparțin proprietarilor moșiei unde locuitorii n'au fost împroprietăriți conform legii rurale;

Mai având în vedere că drepturile conferite de Caimacanul T. Balș proprietarului târgului Ivesti, de și publice prin natura lor, totuși trebuie să fie respectate întru cât sunt conferite într'un mod valid, și proprietarul are a le exercita ca și când ar fi drepturi patrimoniale de ordine privată; că dacă acele drepturi sunt contrarii dreptului de proprietate ce l'au locuitorii din târgușorul Ivesti, aceasta nu poate fi un motiv pentru nerespectarea lor, odată ce existența lor e constatată și acele drepturi nu pot înceta de cât numai în urma unei despăgubiri în regulă, cum s'a și făcut pentru târgurile Vaslui, Codăești, Peatra, etc. (Cas. I, 1884).

Pentru aceste motive, tribunalul admite apelul, etc (ss) D. A. Donici, Racovița.

p. greșier (s) Aldea

Observație.— Chestiunea monopolurilor care există în unile târgușoare din Moldova nu este nouă. Ea a fost de mai multe ori atinsă de noi în coloanele acestui ziar⁽¹⁾. Jurisprudența noastră tinde cu drept cuvânt la menținerea acestor drepturi câștigate⁽²⁾, statornicite conform legilor și obiceiurilor de altă dată.

Tribunalul de Tutova și acel din Tecuci⁽³⁾

(1) Veți *Curierul Judiciar* din 1901, No. 6 și 67.

(2) Veți în acest sens, Trib. Iași și Curtea Galați, *Dreptul* din 1893, No. 22. Cas. rom. C. Iași și București. *Dreptul* din 1884, No. 68 și din 1879, No. 14. Bulet. Cas., s-a I, 1884, p. 925. Veți și o sentință, foarte bine motivată, a Judec. ocol. Zeletin. *Curierul Judiciar* din 1901, No. 67 (cu notația noastră).

(3) Veți *Dreptul* din 1887, No. 88 și din 1897, No. 73. Eată, în această privință, cum argumentase altă dată tribunalul din Tecuci: «Considerând că art. 108 din Constituție dispune că nici un impozit nu poate fi stabilit de cât în folosul Statului, județului său comunei, ear prin art. 129 se abrogă toate dispozițiunile din legi, regulamente și alte acte contrare cu acele aședate în Constituție; de unde urmează că de la promulgarea ei, nici o dare stabilită în favoarea unui particular nu mai pote fi cerută, și prin urmare, astăzi nimene nu mai poate fi impus, în virtutea orî cărui hrisov domnesc anterior Constituției, orî care ar fi caracterul legal ce acest hrisov ar fi avut la epoca când a fost dat; de oare ce darea prevădută în aceste hrisoave nefind stabilită în condițiile art. 108 din Constituție, este desființată în virtutea art. 129; că, în specie, plata accisului său otocupului pentru

singure protestase în contra acestei stări de lucruri, cam anormală, o recunoaștem, însă vedem cu plăcere că acest din urmă tribunal n'a persistat în vechea sa jurisprudență, ci s'a reîntors la adevăratele principii; căci, precum spuneam în conclusiile scrise ce am depus în această afacere, în care am avut onoarea de a susține noi înșine apelul, jurisprudența nu trebuie să fie staționară; ea trebuie să fie samă de evoluțiunea ideilor, care se îndeplinește în mod firesc. Tribunalul a ținut socoteală de această observație, revenind asupra jurisprudenței sale anterioare. Aceasta îi face onoare.

D. Alexandresco

vinul introdus în comuna Ivesti, fiind un impozit în favoarea unui particular, este abrogat, și ast-fel nu se poate percepe sau pretinde, de oare ce Codul civil prin art. 1415 n'a menținut decât simplul bezmanul, etc.» (*Dreptul* din 1897, No. 73). Veți și considerentele Trib. de Tutova în *Dreptul* din 1887, No. 88, reformate de Curtea de Galați tot după conclusiile noastre orale și scrise. *Dreptul* din 1893, No. 22.

BIBLIOGRAFII

A apărut vol. VII, partea I, a Comentariilor de drept civil de d-l

DIM. ALEXANDRESCO

Acest volum coprinde materia:

„Teoria Probelor”

De vânzare la autor în Iași, la librăria *Alcalai*, București și la *Redacția acestui ziar* unde se găsesc și cele-l'alte volume. Se expediază contra valoare.

— PREȚUL 10 LEI —

A apărut:

CODICELE DE ȘEDINȚĂ

AL

JUDECATORULUI DE PACE

ADNOTAT ȘI COMENTAT

cuprinzând

Legea pentru Judecătorii de Pace adnotată cu debaterile parlamentare din 1879, 1894 și 1896. Explicațiunea teoretică și practică a cazurilor, Controversele Legii și Jurisprudența (1868—1902) în comparațiune cu legiurile vechi, legiurile franceză, belgiană și geneveză în concordanță cu Noul Cod de Procedură. Regulamentul legii pentru Judecătorii de Pace. Legea pentru autentificarea actelor adnotată cu Jurisprudența Inaltei Curți. Legea pentru tocmeli agricole.—Legea repausului duminical.—Reproducerea textelor principale din cele-l'alte legi relative la competența specială a județului de ocol cu observațiuni și trimiteri. Inovațiunile noului proiect al legii de pr. civ. relative la competența jud. de ocol. Un index alfabetic al legii timbrului. Tabela noilor taxe de Portare etc.

DE

CORNELIU BOTEZ

Membru de ședință la trib. Botoșani

De vânzare la autor, principalele librării și la redacția și tipografia acestui ziar, de unde se expediază contra valoare plus porto.

— Prețul 6 lei —